

Írta: Szarka Attila

GONDOLATOK A FERENCZI GYÖRGY NEVELŐINTÉZETI TUDOMÁNYOS NAPOK VI. ASZÓDI RENDEZVÉNYÉRŐL

Hatodik alkalommal rendezték meg a gyermek- és ifjúságvédelem egyik legnehezebb területén dolgozó szakemberek tanácskozását, a Nevelőintézeti Tudományos Napokat az aszódi javítóintézetben, ahol legutóbb 5 évvel ezelőtt találkozhattak a szakma képviselői. Az idei program sajátos, kettős tartalmú téma-megközelítést tűzött ki céljaul: az elkövetővé és az áldozattá válás elkerülésének lehetőségeit.

A bűnözéstől való félelem csak akkor mérsékelhető, ha a lakosság mértékadó köreivel sikerül megértetni e jelenség bonyolult és társadalmunkat teljes egészében átható összefüggéseit, és megvilágítani azokat a stratégiai jelentőségű, szakmailag is megalapozott megoldási módokat, amelyek elviselhetővé teszik a növekvő bűnözéssel való együttélést.

Napjainkban, az értékzavar – illetve egyesek szerint az értéknélküliség – időszakában szinte naponta kerülnek fiataljaink olyan helyzetbe, amikor kellő védettség hiányában sodródnak a veszélyeztetettség és a kriminalitás felé. Kriminalizálódásuk pedig, fiatalságukból, meggondolatlanságukból és befolyásolhatóságukból adódóan, együtt jár azzal a következménnyel, hogy egy személyben válnak bűnelkövetővé és áldozattá.

Szociológiai és szociálpszichológiai kutatásokból kiderül egy sajnálatosan jellemző állapot, miszerint nem kellően vigyázunk egymásra, de különösen nem gyermekeinkre, fiataljainkra. Többször átértékelődött a család szerepe, a családi funkciók változnak, a gyerekek és fiatalok alapvető igénye ugyanakkor nem változik soha: biztonságra, szeretetre van szükségük, és szeretnének eligazodni az őket körülvevő világban. Erre nem mindenkinek van esélye, de mindenkinek szüksége van rá. Ennek hiánya elbizonytalanít és veszélyeztet.

Javítóintézeteinkben szinte kivétel nélkül olyan bizonytalan és veszélyben lévő fiatalok vannak, akik megtartó és biztonságot nyújtó családi háttér nélkül nevelkedtek, és nincs olyan iskolai, közösségi erő sem, amely támogatná őket. Nekik- a javítóintézeti fiataloknak – ezzel a ténnyel kell szembenézniük akkor is, amikor elhagyják az intézetek adta viszonylagos biztonságot.

Az elmúlt években nemcsak büntetőjogi, hanem – bármennyire különösnek mondható – szociális reformok is történtek javítóintézeteinkben. Ez a kettősség jól megfér egymással, hiszen a szakmai háttér jól szervezett, a jogszabályi keretek pedig kellően megalapozottan biztosítják mindkét feladat elláthatóságát. Ezért elmondható, hogy a javítóintézet olyan jogintézményünké vált, ahol az előzetes letartóztatás, a jogerős ítéletek differenciált végrehajtása és a jelentkezők utógondozása is megvalósítható.

Közelmúltunk büntetőjogi reformjai és a javítóintézetek működését szabályozó rendeletek harmonizálása megfelelő szakmai egységet alkotva új lehetőségeket biztosítanak ahhoz, hogy például a vádelhalasztással élve segítsük a fiatal kriminalizálódásának fékezését. A mediációs eljárás bevezetésével pedig segítséget adhatunk a bűnelkövetővé vált fiatalnak, valamint családjának és természetesen a fiatal környezetének abban, hogy a társadalmilag elfogadott normák betartásának szükségességére felhívhassuk a figyelmet, és így serkentsük azt, hogy ezek a normák a fiatalokban kialakulhassanak, megerősödhetnek.

A javítóintézetek szakmai fejlesztésének eredményeként kiegészült az intézményrendszer a debreceni javítóintézettel, amely a legújabb és a legmodernebb technikával ellátott intézmény. A budapesti intézetek: a Szőlő utcai fiú- és a rákospalotai leánynevelő hazánkban és Európában is közismerten magas színvonalon végzik pedagógiai munkájukat.

A legrégebbi intézet, ahol most országos konferenciát tartottak, az aszódi javítóintézet, 1884 óta biztosítja a beutaltak szakszerű ellátását és társadalmi visszailleszkedésük segítését. Aszód – mint a hazai javítóintézetet megjelenítő fogalom – jól példázza a magyarországi pedagógiai, pszichológiai, gyógypedagógiai, kriminológiai viszonyulást és gyakorlatot, valamint a jellemző bánásmódot a fiatalok bünelkövetőkkel kapcsolatban.

A kétnapos tanácskozás feladata az volt, hogy elemzően és részletesen közelítse meg a kitűzött fő témát: az elkövetővé és az áldozattá válás elkerülésének lehetőségeit.

Egy konferencia és az azon résztvevők hangulatát is alapvetően határozza meg a témákon, és előadók felkészültségén kívül a környezet, a terem hangulata, ahol a tanácskozást megrendezik. A két munkanapon Ladócsi László festőművész festményei díszítették a javítóintézet nagytermét. Képei részben lenyűgözték a mintegy 200 főnyi hallgatóságot, részben pedig valódi alkotó gondolkodásra alkalmas környezetet teremtettek.

A zárszót – pohárköszöntőt – polgármesterünk tartotta. Gondolatai példaértékűek voltak a jelenlévő bírák, ügyészek, művészek, pedagógusok és más szakemberek számára, akik részt vettek a Nevelőintézeti Tudományos Napok VI. rendezvényén.

Köszönet a rendezőknek – a Ferenczi György Alapítványnak, a Szociális és Családügyi Minisztérium szakmai főosztályának, az aszódi intézet nevelőközösségének –, hogy ezzel a konferenciával is tovább erősítették a gyermekvédelmi szakemberek közösségének a munkájuk eredményességébe vetett hitét, amellyel erősítették városunk és a javítóintézet kapcsolatát, együttműködését.